

Referaten.

RUBRIEK 4. Boschbescherming (waaronder natuurbescherming en jacht).

Mykologische Untersuchungen über Ursachen des Absterbens von Nadelhölzern in Aufforstungen hoher Lagen. Voordracht van Ir L. Ettliger, gehouden in het Wintersemester 1943/1944 aan de E.T.H. te Zürich, Schweiz. Z. f. F. 3, 90—91, 1944.

Vooraf gaf houtvester Jungo een overzicht van de ondervinding, die men in een 60-jarig tijdperk van bebosschingspraktijk in de Zwitsersche Alpen heeft opgedaan (zie referaat Nederl. Boschb. tijdschr. 3, 1944, 135). Een verschijnsel, dat volgens Ettliger hier vooral aandacht vraagt, is het afsterven van de twijgen der Pinus-soorten. Het begint aan de eindknoppen en woekert door in de richting van den stam. Karakteristiek is hierbij het verkleuren van de naalden, dat, voorzóover de twijg ziek is, aan de basis begint, terwijl de punt groen blijft.

De oorzaak is een zwam, die in 2 vormen optreedt: als geslachtelijke vorm (*Crumenula abietina*), die de spreker identiek acht met *C. sororia*, en als ongeslachtelijke vorm (*Brunchorstia pinea*). Deze laatste is tot 1930 aangezien voor de ongeslachtelijke vorm van *Cenangium abietis*, die daardoor in tal van leerboeken als veroorzaker van de twijgsterfte der Pinussoorten werd aangegeven. Skandinavische onderzoekers hebben aangetoond, dat ze niets met elkaar te maken hebben en dat *Cenangium* een onschadelijke saprophyt is.

Crumenula abietina was tot dusverre in Zwitserland nog niet aangetroffen. Een zeer ernstig optreden aan *Pinus cembra* in 1936—1940 in Graubünderland gaf aanleiding tot bestudeering van het verschijnsel in Zwitserland. *Crumenula* werd toen in de hoogere gebieden aangetroffen. Men moet aannemen, dat ze in vroegere jaren een rol heeft gespeeld. De parasiet groeit nog bij zeer lage temperatuur. Bestrijding was tot dusver onmogelijk. Na 1940 verdween ze vanzelf. In 1943 was ze bijna nergens meer te vinden. Op lork werd ook een *Crumenula* met dezelfde verschijnselen gevonden. Dorre toppen bij spar werden regelmatig door *Valsa Friesii* (= *Cytospora pinastri*) bezet gevonden. de K.

RUBRIEK 5. Boschexploitatie (waaronder technologie).

Hout inplaats van metaal. Red. Skogen, 5, 81, 1944.

Samengeperst hout en elastisch papier zijn beide materialen, die meer en meer metaal zullen vervangen, verklaren zaakkundigen in Amerika en het is niet overdreven te beweren, dat wij het metaaltijdperk reeds achter ons hebben.

Reeds nu worden de Engelsche Mosquitoplaten van hout gemaakt en in Amerika bouwt men torpedobooten van geperst hout. Het gewicht hiervan is $\frac{1}{3}$ minder dan van metaal en toch is de weerstandskracht dezelfde. Dit nieuwe houtmateriaal ontstaat door scheikundige stoffen onder zeer zware druk, in de houtstof te persen; het is vuurvast en kan niet door olie, zuren of water worden aangetast. Ondanks dit alles kan men dit materiaal met gewone gereedschappen voor hout, bewerken.

Het elastische papier wordt eveneens onder zeer hoogen druk verzadigd met een bindstof, uit papiervellen gemaakt. Dit materiaal heeft een bruine kleur, half doorschijnend, gemakkelijk buigbaar en onaantastbaar voor hitte of water. B. S.

RUBRIEK 6. Boschuishoudkunde (waaronder arbeid, beheer, handel, recht en wetgeving).

Après les surexploitations; Ch. Gut. J. f. suisse 4, 73—74, 1944.

Het bestuur van de Société vandoise de sylviculture heeft het noodig geoordeeld den aandacht harer leden op de ernst van den toestand te vestigen. Na 5 jaren oorlog en 5 jaren houtaankap boven de normale hoeveelheid (300%), heeft het bestuur eenige stellingen naar voren gebracht teneinde de aderlating, die de bosschen moesten onder-

gaan, tot een minimum te beperken en zoo spoedig mogelijk te herstellen. Ze zijn in de algemeene vergadering van 19 Februari 1944 te Lausanne aan een uitvoerige bespreking onderworpen.

1. Het bosch in het canton Waadt levert sedert het begin van den oorlog een groote hoeveelheid hout, hoewel het per ha gerekend minder m³ bevat dan het gemiddelde in het land. Dit kan zoo niet doorgaan.
2. Reeds vóór den oorlog bevatte het grootste deel der bosschen geen abnormaal groote houtmassa, zoodat thans het grondkapitaal wordt aangetast. Hier moet tijdig een eind aan gemaakt worden; het bosch moet worden hersteld en zijn opbrengst worden verhoogd.
3. De hiervoor noodige maatregelen zijn voor alles cultuurmaatregelen, bestaande uit het volmaken en intensiveeren van de beheersmaatregelen, teneinde de hoeveelheid en de kwaliteit van het product omhoog te krijgen. Zeer zorgvuldig zullen verjonging, zuivering, lichting, snoeien en dunningen moeten worden toegepast.
4. Vooral ook moet schade aan het bosch worden vermeden door zorgvuldiger houtkap en door vermindering van het uitslepen van stammen met volledige kronen.
5. In verband hiermede moet het circuleeren van tractors in het bosch worden verboden, vervolgens moeten de houtsorteeringen in het bosch, ter plaatse, worden gemaakt, wanneer het blijkt, dat door uitslepen der boomen, schade aan den opstand wordt toegebracht. Tenslotte moeten de stammen in alle bosschen die op hellingen liggen voor het vervoer in stukken worden gezaagd.
6. De houtzagerijen in het canton Waadt moeten commercieel en technisch op een hooger peil worden gebracht.
7. Het canton met zijn 90.000 ha bosch en zijn geweldigen aanpak, bezit slechts weinig moderne houtindustrieën. In andere streken des lands vindt men fabrieken van cellulose, fineerhout, houtsuiker.
8. Dit alles kan met goed onderlegd personeel worden bereikt. De Vereeniging stelt voor oprichting van een leerschool voor houthakkers en een inrichting voor practisch onderwijs aan boschwachters; ook opleiding van bekwame zagers acht ze van belang.

de K.